

BIOBLITZ- MOSERUTEN-TRÆTOPSKJUL-

Grøn Guide Gentofte

Årsberetning 2023

GRØNGUIDE.GENTOFTE.DK

Et år, hvor to store projekter, naturskjulet i Brobæk Mose og Cykel- og gåture i Gentofte, blev afsluttet og indviet af borgmesteren og hvor der blev afholdt endnu en Bioblitz ved Gentofte Sø

2023 blev et år, hvor to store projekter blev afsluttet. Således blev både cykelrutehæftet Cykel- og Gåture i Gentofte udgivet og den nye fjerde rute indviet, og trætopskjulet i Brobæk Mose blev opført og indviet. Det var også et år, hvor der endeligt blev afholdt en ny Bioblitz ved Gentofte Sø, for første gang siden 2017 og anden gang i alt. Der blev, som de to tidligere år, afholdt kurser for vilde

haveambassadører, sådan at der nu i alt er blevet uddannet mere end 55 ambassadører. Biodiversitet har også fyldt i samarbejdet med kommunen, hvor grøn guide har bidraget med viden og input til forskellige netværksmøder. I 2023 blev formidlingen om den blå

biodiversitet og livet i Øresund styrket blandt andet gennem samarbejdet med Skovshoved Havhave om formidling for gymnasier og med Danmarks Naturfredningsforening om Naturens Dag ved Charlottenlund strandpark. Og på trods af travlhed med diverse projekter blev der stadig tid til at afholde eller deltage i næsten halvtreds arrangementer hen over året, og selvfølgelig var grøn guides krible-krable dyr med på de sædvanlige store events som Sej Sund og Sikker, og Høstmarkedet i Øregårdsparken samt på Vangede Festivalen.

Trætopskjulet i Brobæk Mose opføres og indvies

Med udgangspunkt i kommunens miljøpris søgte og fik Danmarks Naturfredningsforening lokale afdeling i Gentofte (DN-Gentofte) i 2022, i samarbejde med Grøn Guide Gentofte, penge fra friluftsrådets udlodningsmidler til opsætning af et trætopskjul i Brobæk Mose. I løbet af 2022 blev der ansøgt og indhentet en række dispensationer fra både fredninger og §3 områder, hvilket var nødvendigt for at få tilladelse til at opsætte skjulet. Der manglede således kun en byggetilladelse fra kommunens Byg afdeling før byggeriet kunne sættes i gang. Denne tilladelse tog dog desværre både tid og tovtækkeri, før den endeligt blev givet i marts 2023. Og da var det desværre for sent i forhold til fuglenes yngleperiode. Derfor blev byggeriet først påbegyndt i starten af september, men derefter gik det stærkt fra tømrerens side, og det på

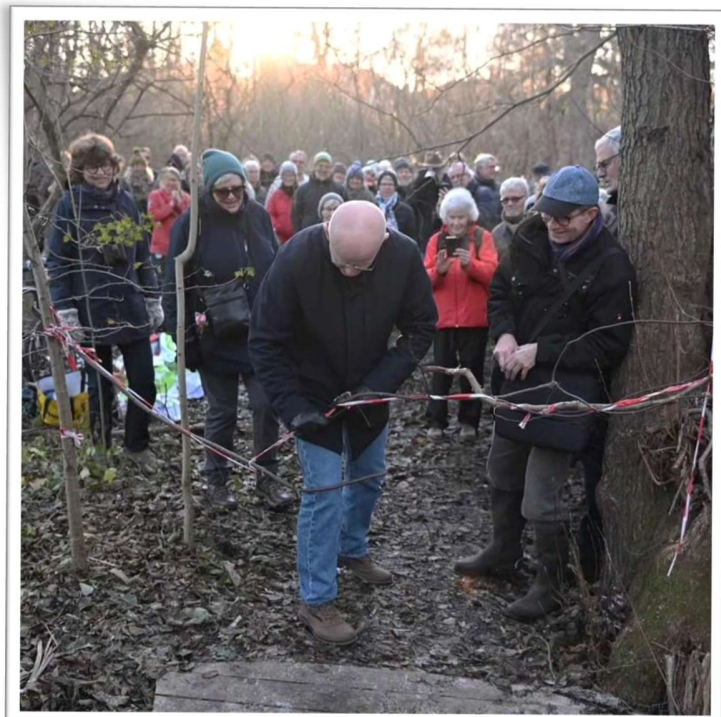

trods af at de i lang tid måtte stå i mudder til op over støvlerne. Op til efterårsferien manglede der blot fletværket omkring platformen oppe i træet, hvilket det med stor ihærdighed og med gode frivillige hjælpere lykkedes foreningens formand Ulrik Reeh at få færdiggjort.

Således kunne vi holde en festlig indvielse d. 26. november med borgmester, sang, gløgg og masser af glade mennesker.

Skjulets position i mosen blev indsendt til Naturstyrelsens side udinaturen.dk, så det nu er til at finde for alle. Og et revideret regnskab blev indsendt til Friluftsrådet, der dog ikke nåede at udbetale pengene før årets udgang, hvorfor selve regnskabsafslutningen kom til at hænge ind i 2024.

Skjulet blev hurtigt taget i brug af mange mennesker i det fine vintervejr i december måned, hvor vi blandt andet modtog denne hyggelige udtalelse fra en glad bruger: "Dette er en tak til alle jer, som har været med til, at trætopskjulet nu eksisterer i Brobæk Mose. Jeg har været der igen i dag. Sad lidt deroppe og mærkede stedets både stærke og rolige energi. Den mærkes helt inden i, Tak! Varme hilsener fra Annemarie Goldschmidt"

Udgivelse af hæftet Cykelture- og gåture i Gentofte og indvielse af Moseruten

Revideringen af det lille hæfte "cykelture med Grøn Guide i Gentofte" der først gang udkom i 2008 og sidst blev genudgivet i 2014, har været længe, faktisk nogle år undervejs. Men her i 2023 lykkedes det endeligt i samarbejde med kommunen at få udgivet det nye, gennemreviderede hæfte. Nu med ny titel Cykel- og gåture i Gentofte- opdag natur og kultur i dit nærområde, og med en ny fjerde rute, Moseruten tilføjet. At den har været så længe undervejs, skyldes at der skulle skaffes finansiering. Desuden blev at opgaven ved med at

knopskyde, så den endte med at være meget større, end vi havde forstillet os fra start af. Den nye udgave har blandt andet fået fine fotos som appetitvækkere, hvilket har været en stor gevinst, men krævede at disse skulle findes frem. Kortet bagerst i hæftet er desuden blevet udbygget, og dette tog i sig selv flere måneder at få lavet, hvilket kan være svært at forstå. Selve teksten er blevet gennemrevideret

og strammet op og nye stop er blevet tilføjet. Heldigvis fik vi meget stor hjælp til af en dygtig løntilskudsmedarbejder, Camilla Zacho, der påtog sig en stor del af ansvaret for både tekst, foto og opsætning. Der har i det hele taget været mange mennesker indover, både fra Park og Vej, fra GIS, der lavede kortet, og grafikere, der satte hæftet op med tekst, billeder og grafik. Vi er meget stolte og glade for resultatet, og hører da også at det bliver taget rigtig godt imod og omtalt som Gentoftes lille "Turen går til".

Den nye rute Moseruten er en historie for sig og har faktisk været op mod 11 år undervejs, fra ideen til ruten opstod i trafikgruppen i Vangedes Venner til den i oktober blev indviet af borgmesteren i Vangedes Venners Cafe Cafeen med Vangede kage og glade cyklister. At det overhovedet lykkedes, kan i høj grad tilskrives et af Grøn Guide Gentoftes styregruppemedlemmer Leif Erritsøes ihærdighed og vedholdenhed. Så en stor tak til ham for at stædigt at holde fast i ideen, stædighed lønner sig heldigvis nogle gange. Så nu kan vi følge ruten rundt i Vangede og blandt andet komme forbi

Moseruten

indvies i Café Cafèen

Fredag d. 6. oktober kl. 15 - 17

Der serveres kaffe og Vangedekage

Borgmester Michael Fenger indvier Moseruten - efter det cybler vi en lille tur og besigtiger dele af turen
Grøn Guide Gentofte og Vangedes Venner Trafikgruppen

Gammelmosen og Mariebjerg Kirkegård.

Bioblitz ved Gentofte Sø og Brobæk Mose

Frank Desting, der administrerer Facebook-gruppen "Fugle og Natur ved Gentofte Sø og Brobæk Mose" har i flere år ytre ønske om at der kunne blive afholdt en ny Bioblitz efter den sidste der blev afholdt i juni 2017. Da Thomas Vikstrøm også syntes det var en god ide, blev vi allerede i december 2022 enige om at arbejde på at afholde en ny Bioblitz ved Gentofte Sø under Kultur og Festdagene i juni måned. Bioblitz er et 24 timers arrangement, hvor både eksperter og almindelige mennesker bliver inviteret til at finde og artsbestemme så mange arter af planter, dyr, svampe mm som muligt. Det er en større opgave at arrangere en sådan Bioblitz og der blev hen over foråret afholdt flere møder om arrangementet, og både DN-Gentofte og Dansk Botanisk Forening samt Natur og Miljø fra

Gentofte Kommune blev inviteret med.

Selve arrangementet blev afholdt på plænen på nordenden af søen torsdagen under Kultur og Festdagene og var en stor succes. Der deltog hele 30 erfarne artskendere og mere end hundrede "almindelige" mennesker, herunder

skolebørn i alle aldre og dagsinstitutionsbørn.

Thomas Vikstrøm har nu færdiggjort artslisten og artsantallet for de 24 timer landede på 683, en del under de 766 fra 2017. Og som beskrevet af Thomas Vikstrøm i hans nyhedsbrev, blev der gjort mindst to sensationelle fund, begge indenfor botanikken. Den store sensation var Chr. Rørdams fund af den yderst sjældne og stærkt rentvandskrævende vandplante *stor najade*, der i dag ellers kun er kendt fra Buresø og Røgbølle Sø. Ved efterfølgende dykning kunne søens botaniske nestor, Erik Buchwald,

konstatere, at stor najade faktisk er udbredt i søen, ligesom stadig hele syv arter af kransnålalger. Erik har nu udarbejdet og indsendt en artikel om den historiske udvikling i søens undervandsvegetation til Dansk Botanisk Forenings blad "Urt"; den kan vi kun glæde os til, udtaler Thomas Vikstrøm.

Den lidt mindre sensation var Jesper Rostgaard Christensens fund af en pæn bestand af den særprægede, klorofylløse (dvs. uden bladgrønt) snylteplante *skælrod*, der aldrig er fundet i området før. Herudover blev der fundet hele 97 arter nye for lokaliteten, se mere på *DOFbasen* om Gentofte Sø eller Facebookgruppen *Fugle og Natur ved Gentofte Sø og Brobæk Mose*, hvor den fulde artsliste ligger under filer.

Alt i alt et rigtigt godt arrangement og på trods af et måske lidt skuffende totalt artsantal, var vi organisatorer yderst tilfredse med resultaterne.

Vilde haveambassadører

Siden 2021 har grøn guide i samarbejde med Natur og Miljø i Gentofte Kommune afholdt kurser og uddannet vilde haveambassadører. I 2023 blev der afholdt to kurser i foråret med

meget fin tilslutning fra almindelige borgere og et kursus i efteråret, der var mere vinklet mod driftsfolk i foreninger og virksomheder. I alt er der siden 2021 blevet uddannet 55 ambassadører, der alle på hver deres måde har indvilget i at udbrede kendskabet til den vilde have og hvordan man kan invitere naturen ind i sin have.

Der er selvfølgelig stor forskel på, hvor aktive og engagerede disse ambassadører er og vi har ikke noget overblik over, hvor mange gange de har åbnet deres haver eller på anden måde udbredt kendskabet. Men forhåbentligt har de alle bidraget til at ændre deres venner og bekendtes syn på havedyrkning og herved spredt budskabet som ringe i vandet.

Samarbejde med kommunen

Kommunens Klimaplan, der blev godkendt i 2022, har medført oprettelsen af en helt ny enhed på rådhuset, klimaenheden. Denne enhed består blandt andet af to

Klimakonsulenter, Ida Haddad og Pia Stålgård, der arbejder med frivillige og samskabelse.

Klimakonsulenterne, grøn guide samt Louise Tang fra Natur og Miljø har derfor mange overlappende snitflader og vi har derfor naturligt nok samarbejdet om mange ting henover 2023.

Her gror vi: Året startede med at den ene klimakonsulent Ida Haddad og grøn guide hjalp lederen af Netværkshuset, der er Røde Kors hus for flygtninge og asylansøgere, med at ansøge Nordea Fondens pulje "Her gror vi" om kr. 300.000, - til anlæggelse af blandt andet en køkkenhave, udekøkken og legeplads. Vi fik desværre senere på året afslag, med begrundelsen, at de ikke syntes haven var nok offentlig tilgængelig.

Netværksmøder: Klimaenheden har også oprettet et antal netværk, hvor der hen over året har været afholdt netværksmøder. Flere af disse møder har omhandlet biodiversitet og her har de naturligt inviteret grøn guide til at holde oplæg. Det har været til boligforeningsnetværk, bæredygtighedsnetværk, virksomhedsnetværk, nogle af dem af flere omgange.

Tværgående biodiversitetsnetværk I forbindelse med kommunens Klimaplan og den underliggende Handleplan for Natur og biodiversitet blev der oprettet et tværgående biodiversitetsnetværk internt på rådhuset med deltagelse af Klimaenheden, Park og Vej, Natur og Miljø, Plan og Byg og, som eneste forening, Grøn Guide Gentofte. Grøn guide har her et godt samarbejde med de relevante kommunaltansatte og har deltaget i netværksmøder nogle gange om året. Gennem netværket får grøn guide indflydelse på mange store og

små beslutninger, der har betydning for biodiversiteten, hvilket er meget værdifuldt.

Biodiversitetsstrategi Forvaltningen har også påbegyndt arbejdet med en biodiversitetsstrategi, der forhåbentligt kan godkendes af kommunalbestyrelsen i 2024, og denne strategi kommer grøn guide løbende med input til.

KlimaSpot Kommunens "Miljøbutik" endte 2022 med at blive til et KlimaSpot på bibliotekerne, hvor tanken var at kommunens bæredygtighedskonsulenter samt grøn guide, skulle være tilgængelig for borgere, og deres eventuelle spørgsmål om Bæredygtighed, Klima og Biodiversitet. Men da der slet ikke var nok besøgende på KlimaSpot på bibliotekerne, blev det i 2023 besluttet at KlimaSpot skulle

deltage på 11 events i løbet af året. KlimaSpot var blandt inviteret med til Fritids arrangement "aktive forårsdage" for 60+ i Gentoftehallen. Her var der rigtig god tilslutning og der blev uddelt en masse cykelrutehæfter og vilde frøposer. KlimaSpot var også med til Gentofte Mødes ved Byens Hus og andre relevante arrangementer.

Krible-krable- dyr til lands og til vands

Der er noget magisk og tiltrækkende ved dyr, både for store og for små og derfor har grøn guides

arrangementer med krible-krable dyr altid været en succes og 2023 var bestemt ikke en undtagelse. Til Sej, Sund og Sikker festivalen i Øregårdsparken under Kultur og Festdagene, hvor der møder mange hundrede børnefamilier op, bliver krible-krable dyrene altid efterspurgt og mange forældre fortæller, at børnene har glædet sig siden sidste år. Og det samme sker til Høstmarkedet ved Øregaards Museum og til Vangede Festivalen. Til disse er det mest mere eller mindre landlevende dyr som stålorme, firben, frøer, tudser, snoge, salamandre, snegle, biller, regnorme mm. der bliver vist frem.

Men i 2023 blev det også til en krible-krable i vand, hvor børnefamilier fik lov at fiske efter dyr i vandhuller og søer. I samarbejde med de nærmest beliggende biblioteker blev der fisket i Gentofterenden, Nymosen og Gentofte Sø. Især Gentofterenden var ligesom sidste år en stor succes, med mange deltagere og mange fine fund.

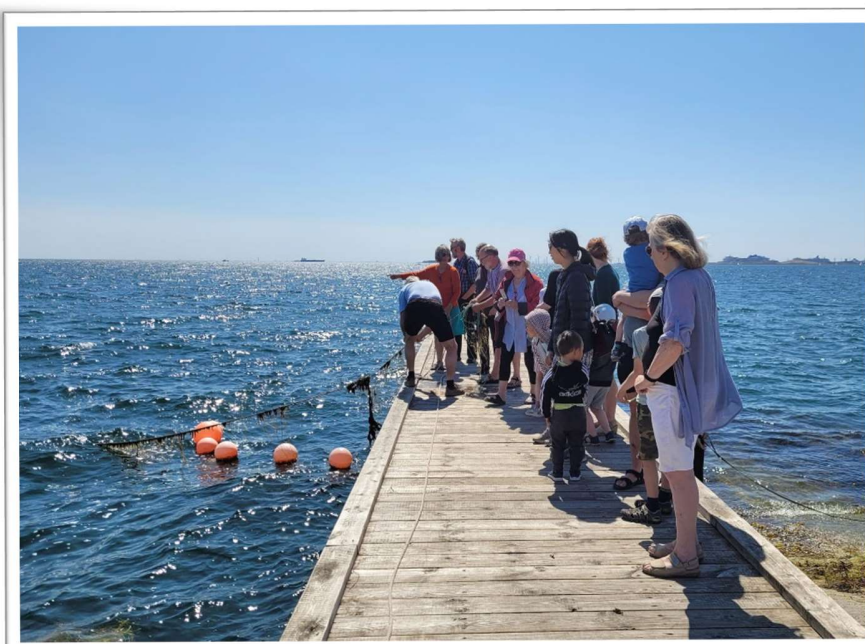
Den blå biodiversitet og formidling om livet i Øresund

Naturens Dag, der er Danmarks Naturfredningsforenings og Friluftsrådet fejring af naturen, blev igen i år afholdt ved Charlottenlund Strandpark i samarbejde med DN-Gentofte og Natur og Miljø i Gentofte Kommune. Set i lyset af det danske havmiljøs dårlige tilstand og den større og større bevågenhed hos den almindelige borger og ikke mindst hos politikerne i Gentofte Kommune, er det oplagt at lave mere formidling af den spændende natur, der findes under havets overflade. Det var som altid en meget fin dag med mange besøgende, både børn og voksne, der fiskede med rejehov iført waders. Fangsten var dog desværre ikke helt så spændende som sidste år, hvor vi fandt både tangnåle, tangsnare og mange unge fladfisk.

Dette er forhåbentligt ikke et udtryk for at livet i det lave vand ved Gentoftes kyster er i en endnu ringere tilstand, men bare en tilfældighed af forskellige faktorer. Og det fratog da heller ikke de

besøgende glæden ved deres fangst af strandkrabber og sandrejer

Grøn guide var med til at starte Foreningen Skovshoved Havhave i 2021 og har siden være en af de store drivkræfter i foreningen. Foreningen vokser dog lige så stille og bliver mere og mere i stand til at stå på egne ben. Et af de helt store problemer har været økonomien, men med Klimaprisen på kr. 25.000- som foreningen fik i 2023 er disse blevet løst. Grøn guide samarbejder dog stadig med foreningen om formidlingen fra havhaven, og der har i 2023 været ret stor interesse for at høre om dyrkningen af muslinger, på trods af at dyrkningen stadig volder en del problemer, både pga. anlæggets udsatte position og den lave salinitet i Øresund. Havhaven har i samarbejde med grøn guide lavet et undervisningsprogram, som vi udbyder til gymnasier, der er interesserede, hvilket Aurehøj Gymnasium indtil videre flere gange har gjort brug af. Grøn guide har selv stået for undervisning for folkeskoleklasser fra Hellerup Skole. I det hele taget er der et stort og

uudnyttet potentiale i formidling af livet i Øresund, hvilket grøn guide i samarbejde med kommunen og ikke mindst Danmarks Naturfredningsforening vil arbejde mere med. Der mangler i høj grad nogle formidlingsfaciliteter på dette område, hvilket forhåbentligt vil blive rettet op på i følgende år.

Arrangementer i 2023

I løbet af 2023 afholdt eller deltog grøn guide i 49 arrangementer, se listen nedenfor. Mange af disse er gentagelser fra tidligere år, og har derfor været beskrevet i tidligere årsberetninger. Det allerførste arrangement, der står som plantning af miniskov, skal dog fremhæves, da det var et meget fint samarbejde med Gentofte Ejendomme og Gentofte Skoles meget ihærdige ildsjæl af en lærer. Sammen med tre klasser fik vi tilplantet et lille græsstykke, hvor der tidligere havde været et læhegn til med 200 barfodsplanter af hjemmehørende buske og træer. Børnene havde lavet skilte, som de satte på. Og det blev

til en meget fin artikel i Villabyerne. Desværre var der nogle der vandaliserede det tilplantede efterfølgende og hev de fleste af

træerne op, endda over flere gange. Til trods var der alligevel nogle af dem der overlevede, hvilket da er en solstrålehistorie at slutte af med.

Bilag 1. Oversigt over arrangementer i Grøn Guide Gentofte 2023

Nr	Dato	Beskrivelse	Sted	Samarbejdspartner	antal
1	11.1.2023	Plantning af miniskov	Gentofte skole	Gentofte ejendomme	75
2	1.2.2023	Oplæg	Hvidovre Kommune	Vestegnskommuner	25
3	24.3.2023	Forældrestyret dag	Charlottenlundspejderne	Charlottenlundspejderne	30
4	28.3.2023	Bund til Mund	Skovshoved Havhave	Hellerup skole	30
5	29.3.2023	Bund til Mund	Garderhøjfortet	Hellerup skole	30
6	29.3.2023	Vandretur med frøbiblioteket	Ordrup kirkegård	Ordrup Bibliotek	25
7	3.5.2023	Sanketur	Garderhøjfortet	Jægersborg bibliotek	30
8	9.5.2023	Aktive forårsdage	Gentoftehallen	Fritid	200
9	9.5.2023	Børnenes Haver	Ordrup Bibliotek	Ordrup Bibliotek	15
10	11.5.2023	Grønt råd	Rådhuset	Natur og Miljø	30
11	13.5.2023	Krible krable	Dyssegårdsrenden	Dyssegårds bibliotek	30
12	13.5.2023	Krible krable	Jægersborg bibliotek	Jægersborg bibliotek	15
13	14.5.2023	Vilde Haveambassadør Kursus	Ordrup kirkegård	Natur og Miljø	15
14	15.5.2023	Scienceklub	Hovedbiblioteket	Hovedbiblioteket	15
15	23.5.2023	Børnenes Haver	Ordrup Bibliotek	Ordrup Bibliotek	10
16	24.5.2023	Vilde Haveambassadør Kursus	Pavillonen	Natur og Miljø	20
17	24.5.2023	Krible krable	Nymosen	Vangede Bibliotek	5
18	31.5.2023	Børnenes Grundlovsdag	Gentofte Børnevenner	Gentofte Børnevenner	90
19	1.6.2023	Sommerfest	Gentofte Børnevenner	Gentofte Børnevenner	50
20	3.6.2023	Krible krable	Gentofte Sø	Gentoftegade bibliotek	35
21	8.6.2023	Bioblitz	Gentofte Sø	DN, DOF DBF, N&M	200
22	10.6.2023	Sej, sund og sikker	Øregårdsparken	Kultur og festdagene	300
23	11.6.2023	Åben Havhave	Skovshoved Havhave	Skovshoved Havhave	50
24	11.6.2023	Åkes orkidehave	Nymosen	Åke Sandö	43
25	13.6.2023	Havebesøg	Camilla Zachø	Dyssegårds bibliotek	20
26	14.6.2023	Boligforeningsnetværk	Sønder Munkegård	Klimaenheden	25
27	27.6.2023	Havebesøg	Thomas Sundelin	Natur og Miljø	20
28	8.8.2023	Omvisning i Haver til Maver	Bernstorffsparken	Dyssegårds bibliotek	15
29	30.8.2023	Vild Udflugt	Forstbotanisk have	Blixenklubben	35
30	3.9.2023	Høstmarked	Øregårdsparken	Øregaards Museum	200
31	5.9.2023	Høslæt	Broebak Mose	DN,DOF, P&V	40
32	9.9.2023	Vangede Festival	Vangede Bygade	Vangedes Venner	200
33	10.9.2023	Naturens Dag	Charlottenlund Strandpark	DN, N&M	50
34	16.9.2023	Gentofte Mødes	Byens Hus	Natur og Miljø	30
35	19.9.2023	Bæredygtighedsnetværk	Tjørnegårdsskolen	Natur og Miljø	15
36	22.9.2023	Havformidling Aurehøj Gymnasium	Skovshoved Havhave	Skovshoved Havhave	30
37	26.9.2023	Vejmøde om rundkørsel	Søndergårdssvej	P&V	10
38	6.10.2023	Indvielse af Moseruten	Cafe Cafeen	Vangedes Venner	35
39	10.10.2023	Børnenes Haver	Ordrup Bibliotek	Ordrup Bibliotek	15
40	11.10.2023	Frøsamlé-gåtur	Ordrup Bibliotek	Ordrup Bibliotek	25
41	11.10.2023	Undervisning	Amager Fælled	Københavns universitet	20
42	23.10.2023	Workshop for boligforeninger	Bækkebo 4	DN, Klimaenheden	25
43	9.11.2023	Grønt råd	Rådhuset	Natur og Miljø	30
44	10.11.2023	Sankeworkshop	Gentofte HF	Gentofte HF	20
45	11.11.2023	Vilde Haveambassadør Kursus	Gentofte Børnevenner	Natur og Miljø	25

46	23.11.2023	Havformidling Aurehøj Gymnasium	Skovshoved Havhave	Skovshoved Havhave	25
47	24.11.2023	Julefest	Gentofte Børnevenner	Gentofte Børnevenner	75
48	26.11.2023	Indvielse af Trætopskjul	Brobæk Mose	DN	70
49	1.12.2023	Juledekurationsworkshop	Byens Hus	Byens Hus	15